

Народна медицина і лікувальна магія українців

Виконала;

Студентка 4 курсу

Групи 2333-1р

Мова та література(російська)

Петрова М.О.

Народна медицина — одна з найважливіших галузей народних знань, яка визначає соціально-гігієнічні норми, побутову культуру, психологічні норми спілкування, її можна розглядати як складову традиційної культури.

Рослинне лікування

- Спостерігаючи за навколишньою природою і накопичуючи знання про властивості рослин, люди протягом століть виробляли правила збору, сушіння, зберігання та застосування лікарських трав.
- Науково доведено, що біологічно активні речовини утворюються і накопичуються в рослинах у певні періоди їхнього розвитку, тому й заготовляти їх необхідно у точно визначений час.
- Використовували корінь, листя чи квітки залежно від того, яку частину рослини вважали цілющою. Листя зазвичай збирали перед цвітінням; підземну частину (корені, бульби) — восени чи ранньою весною, коли у рослини припиняється рух соків; кору ж, навпаки, заготовляли під час руху соків — навесні; насіння і плоди — у період їхнього дозрівання. Квіти рекомендували збирати на початку цвітіння рослин.

Традиційно лікарські трави часто заготовляли у святкові дні, особливо на Івана Купала. Радили йти по трави в "жіночі" дні (середа, п'ятниця)

Шанують українці звіробій, який вважається травою, що лікує 90 хвороб. Звіробій ефективний при лікуванні жіночих хвороб, шлунково-кишкового тракту, печінки, нирок, запальних процесів, наривів, "чиряків"

Однією з найулюбленіших лікарських рослин є ромашка лікарська. Внутрішньо, у вигляді чаїв та відварів, її вживали при болях у животі, кольках, розладу та спазмах шлунка. Зовнішньо — настоєм ромашки промивали гнійні рани, виразки, полоскали горло при хворобах застудного характеру. Широко ромашка застосовувалася при лікуванні жіночих та дитячих хвороб.

Слід зазначити, що в народній фітотерапії широко застосовували отруйні рослини, серед яких чи не найперше місце посідає чистотіл.

З означених рослин виготовляли різноманітні лікарські препарати. Зокрема, внутрішнього застосування — відвари, настоянки, соки, порошки; зовнішньо — у вигляді ванн, клізм, примочок, припарок, компресів, мазі.

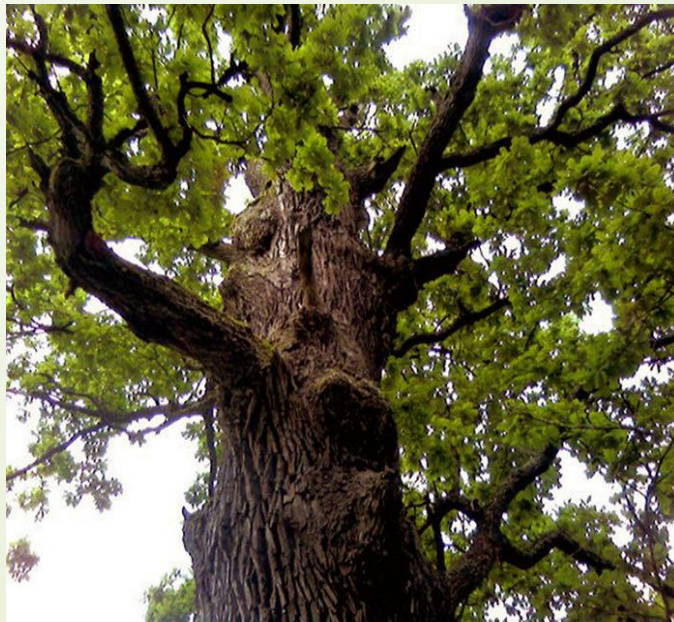
Вагоме місце у народному лікуванні займала береза. Широко використовують бруньки, листя і сік берези. Горілчана настоянка на березових бруньках слугувала натиранням при ревматичних болях та як ранозагоюючий засіб, нею лікували екзему. Настоянка з листя берези застосовувалася при запальних хворобах нирок і сечового міхура. З березового листя робили компреси для вигрівання. Здавна широку лікувальну дію приписували дубу, а особливо його корі. Зокрема, нею гоїли рани, полоскали горло при хворобах слизової оболонки порожнини рота, при зубному болі, приймали внутрішньо у вигляді відвару при розладах шлунка, кишечника та сечового міхура. Шанованим деревом в Україні є вільха. З її листя робили постіль для тих, хто страждає на ревматизм та часті застуди

Лікувальні дерева

Береза

Дуб

Вільха

В народній медицині українців широко використовуються лісові ягоди. Так, чорниці вживали при пониженій кислотності шлункового соку, каменях нирок, недокрів'ї. Радили їсти ягоди чорниці і тим, у кого проблеми із зором.

Здавна у народній медицині перше місце посідали часник і цибуля.

Витяжками з часнику й цибулі промивали виразки, часник використовували, щоб уберегтися від епідемій. Цибуля і часник слугували ліками при застудних захворюваннях. Сік із цибулі додавали у молоко і закапували в ніс.

Хворі на ангіну полоскали горло водою з потовченим часником, а також натирали груди спиртовою настоянкою на часнику. При кашлі часником радили мазати підошви хворого. Часник прикладали до хворих зубів, радили його їсти при болях у серці, окрім того, ця рослина використовувалася в рецептах для лікування ніг, екземи. Цибулю, переважно печену, прикладали до наривів.

Народні лікарі

- Народна медицина як галузь традиційної культури пов'язана не тільки з раціональними, а й з ірраціональними народними знаннями, носіями яких були народні лікарі.
- Традиційно особу народного лікаря розцінювали дwoяко: розрізнялися "погані" (чаклуни, відьмарі) і "добрі" (знахарі).
- Діяльність перших, за народним переконанням, була заснована на зв'язку з нечистою силою і спрямована на здійснення зла, наслання недуги, лиха, їм приписували найтяжчі хвороби, в тому числі психічні. Знахар, навпаки, не знався з нечистим, не запродував йому своєї душі, а одержував свої знання від Бога, використовував свою силу з добрими намірами, насамперед для лікування. Хоча слід зазначити, що досить часто в уявленнях народу не було чіткого розмежування функції знахаря і чарівника.

Основною діяльністю знахаря було лікування магічних хвороб: "уроків", "дання", "підвію", "ляку" тощо.

Однією з найпоширеніших хвороб, які побутували в Україні, були "уроки". За народним переконанням, могли наслати "уроки", "зурочити" особи, які вже народилися з "поганими" очима або яких мати у дитинстві два рази відлучала від грудей. Щоб захиститися від "зурочення", використовували різноманітні обереги: носили із собою свячену сіль, пришпилювали у непомітному місці шпильку, тримали дулю в кишені. Лікування від "зурочення" розпочиналося з того, що знахар шептав замовляння на воду, а потім тією водою напував хворого. Окрім цього, застосовувалися й інші дії. Зокрема, "зуроченого" "стирали" тричі по обличчю пеленою нижньої сорочки або ж брали неповну склянку холодної води, кидали туди три крихти свіжого хліба і три жаринки з вугілля. У цю воду знахар вмочав пальці правої руки і тричі "стирав" по обличчі хворого.

Багато способів та методів лікування пов'язано з "ляком" — хворобою, яка виникає внаслідок того, що людина когось або чогось злякається. Ляк, за народним переконанням, треба було обов'язково "викачувати" і "не задавнювати", бо з такого ляку могла виникнути епілепсія. Викачування переляку відбувалося найчастіше за допомогою яйця чи хлібного м'якуша.

Однією з найстрашніших хвороб вважали "данне". Її зазвичай "дають", "упирають на горілку" під час гулянки люди, які володіють знаннями з чорної магії. Щоб захиститися від "дання", необхідно було підкласти мізинець під чарку, з якої п'єш. Якщо вона трісне — хтось мав намір дати "данне". До речі, окрім хвороби, під "данням" часто розуміли також намовлене зі шкідливою метою зілля або якісь речі, які підкидають комусь, щоб заподіяти лихо. "Данне" переважно діагностували і лікували так само, як і "вроки" — вишіптували на воду. "Вишептати" міг як знахар, так і людина, яка "дала данне".

Особливо ретельно ставилися до лікування "підірваного живота ", який міг викликати низку інших хвороб. Зокрема шлунка, хребта, серця, легенів, а інколи й бездітність у жінок.

Підірваний живіт, як правило, "ставили" у такий спосіб: народний лікар, знайшовши, де "враз" б'ється, помаленьку тиснув на нього рукою, підводячи до пупа та примовляючи молитву. "Ставили живіт" ще й так: хворому на пуп клали шматочок хліба чи зрізану картоплину, у які встромлювали дев'ять сірників, запалювали і накривали горщиком. А ще ставили на живіт череп'яний горщик з гарячою водою, кидали туди дев'ять маленьких камінців. "Ставили золотнік" і на "сокиру": сокиру ставили лезом до підлоги, а на обух налягали. Всі ці засоби були направлені на те, щоб притягнути "враз" до пупа. Після "встановлення вразу" рекомендували декілька днів нічого важкого не піднімати, утриматися від фізичних навантажень.

ВИСНОВКИ

- Народні знання українців, що склалися протягом століть через набуття життєвого та виробничого досвіду і ґрунтувалися на спостереженнях над навколишнім природним середовищем, включають у себе народну медицину та метеорологію, народну астрономію і метрологію.
- . В народній медицині поєдналися позитивні емпіричні знання, засоби лікування, словом, досвід місцевих спостережень, світоглядні уявлення та вірування різних епох. Це — народні уявлення про анатомію і фізіологію людини, народне розуміння етіології захворювань, погляди на народних лікарів, методи діагностики та профілактики, санітарно-гігієнічні норми, класифікацію лікувальних засобів.
- Народна медицина має два начала — раціональне та ірраціональне. Традиційно головне місце у раціональному лікуванні населення України посідають трави, що було одним з основних напрямів народної лікарської терапії.

Список використаної літератури:

1. Давидюк В. Давидюк Г. Народна медицина та ветеринарія // Берегиня. – 1999. - №3. – С. 77-87.
2. Колодюк І. Куди веде коріння знахарства // Київська старовина. – 2006. - №1. – С. 46-53.
3. Наконечна Ю., Українець А. Народна медицина: традиції та сучасність // Берегиня. – 2004. - №2. – С. 56-65.
4. Паламарчук Л. Культура здоров'я в традиціях українського народу // Хімія. Біологія. – 2004. - №24. – С. 49-53.